

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Spójność cyfrowa

(2022/C 498/08)

Sprawozdawca: Gaetano ARMAO (IT/EPL), wiceprzewodniczący i minister regionu Sycylia**ZALECENIA POLITYCZNE**

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

Wstęp

1. Przypomina na wstępie, że spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna to jeden z głównych celów określonych w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 174), którym jest osiągnięcie harmonijnego i odpowiednio zrównoważonego rozwoju w całej Unii Europejskiej (UE) i jej regionach.
2. Podkreśla, że koncepcja „spójności cyfrowej” wymaga uznania zasadniczej roli technologii w naszym życiu i wymaga włączenia celów spójności do praw cyfrowych, zasad i strategii politycznych Unii w obszarze cyfrowym, z czym wiąże się konieczność stosownej zmiany art. 175 TFUE.
3. Przypomina, że w sprawozdaniu „Doroczny barometr regionalny i lokalny UE” z 2021 r. podkreślił znaczenie spójności cyfrowej jako elementu kluczowego dla tworzenia inkluzywnych społeczeństw w UE, stwierdzając, że spójność cyfrowa to ważny dodatkowy wymiar tradycyjnego pojęcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej określonej w Traktacie UE⁽¹⁾. Cyfryzacja może przyczynić się do zmniejszenia nierówności społecznych i terytorialnych dzięki docieraniu do obywateli, którzy w przeciwnym razie byliby wykluczeni z dostępu do niektórych usług lub korzystaliby z usług na gorszym poziomie.
4. Przypomina, że koncepcja spójności cyfrowej⁽²⁾ i wkład niezbędny do jej praktycznego urzeczywistnienia – jak wskazano w niedawnym ważnym badaniu prognostycznym Europejskiego Komitetu Regionów⁽³⁾ – zakłada, że każdy obywatel Europy będzie miał godny dostęp do internetu i usług cyfrowych oraz że zostanie wzmocniona suwerenność i odporność infrastruktury cyfrowej UE.
5. Podkreśla, że UE powinna dążyć do zapewnienia, aby transformacja cyfrowa była jak najbardziej dostępna dla wszystkich obywateli i obywateli UE, i musi zwrócić szczególną uwagę na pomoc regionom słabiej rozwiniętym, a także regionom dotkniętym trwałymi niekorzystnymi warunkami naturalnymi lub demograficznymi – archipelagom, regionom najbardziej oddalonym, wyspiarskim, transgranicznym i górskim – w przyspieszeniu ich transformacji cyfrowej, zważywszy na stojące przed nimi wyjątkowe wyzwania, przy jednoczesnym maksymalnym wykorzystaniu ich atutów. Kładzie też nacisk na znaczenie partnerskiej współpracy.
6. Przyznaje, że, chociaż technologia jest kluczowym narzędziem pomagającym nam dostosowywać się do trudnych sytuacji wpływających na wszystkie sfery życia społecznego, centralna rola technologii cyfrowej w reagowaniu na pandemię COVID-19 i budowaniu odporności w tym kontekście uwypukliła braki w infrastrukturze cyfrowej i umiejętnościach cyfrowych, a także sprawiła, że przepaść cyfrowa w UE stała się jeszcze wyraźniejsza.

(1) *EU Annual Regional and Local Barometer* [Doroczny barometr regionalny i lokalny UE], rozdział IV – Transformacja cyfrowa na szczeblu lokalnym i regionalnym, s. 63.

(2) *Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Cyfrowa Europa dla wszystkich: wdrożenie w terenie inteligentnych rozwiązań sprzyjających włączeniu społecznemu* (Dz.U. C 39 z 5.2.2020, s. 83).

(3) Susanna Fontana, Fabio Bisogni (Fondazione FORMIT), Simona Cavallini, Rossella Soldi (Progress Consulting S.r.l.), *Territorial foresight study in addressing the digital divide and promoting digital cohesion* [Terytorialne badanie prognostyczne dotyczące zniwelowania przepaści cyfrowej i promowania spójności cyfrowej], 16 maja 2022 r. (projekt).

Wyzwania, którym trzeba sprostać

7. Przypomina, że „przepaść cyfrowa” to termin, który odnosi się do „różnych poziomów dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz korzystania z nich, w szczególności do rozbieżności w dostępie do internetowych usług cyfrowych i w ich wykorzystywaniu”⁽⁴⁾. Zaznacza, że szybka łączność dla każdego w Unii Europejskiej, od miast po obszary wiejskie i oddalone, musi być usługą świadczoną w interesie ogólnym i powinna być adekwatnie traktowana.

8. Podkreśla, że cyfrowe formy komunikacji stwarzają również nowe wyzwania dla procesów demokratycznych. Dla wielu osób głównym źródłem informacji są media społecznościowe, choć ich operatorzy rzadko przeprowadzają weryfikację faktów. Debata cyfrowa w mediach społecznościowych może prowadzić do polaryzacji społecznej i fragmentacji. Możliwość wywierania wpływu, zwłaszcza przy pomocy algorytmów sterujących zachowaniem użytkowników, są bardzo duże.

9. Podkreśla, że spójność cyfrowa musi uwzględniać przyczyny rosnącej przepaści cyfrowej w Unii oraz wyzwania stojące przed regionami, które, starając się zlikwidować tę przepaść, wciąż pozostają w tyle, mimo że powiększanie się przepaści cyfrowej nie jest oficjalnie uznawane za zagrożenie dla spójności UE.

10. Zaznacza, że regiony stojące przed wyzwaniami demograficznymi oraz regiony najbardziej oddalone, wyspiarskie, transgraniczne i górskie charakteryzują się specyficznymi cechami geograficznymi, gospodarczymi, demograficznymi i społecznymi, które wiążą się z wyjątkowymi wyzwaniami⁽⁵⁾. Należą do tych cech: ograniczona wielkość (powierzchnia, gęstość zaludnienia, gospodarka), ograniczony rynek lokalny i trudności w osiągnięciu korzyści skali, wysokie koszty transportu, słabo rozwinięte stosunki międzysektorowe, deficyt umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, w zakresie infrastruktury i świadczenia usług dla przedsiębiorstw (w porównaniu z przedsiębiorstwami kontynentalnymi) oraz ograniczone usługi społeczne i szkoleniowe dla obywateli. Ponadto archipelagi o podwójnie lub potrójnie wyspiarskim charakterze borykają się z dodatkowymi obciążeniami, jak to określono w niedawnym sprawozdaniu Parlamentu Europejskiego w sprawie wysp UE i polityki spójności: obecna sytuacja i przyszłe wyzwania⁽⁶⁾.

11. Wyraża zaniepokojenie, że istniejące luki cyfrowe nie zmniejszają się, ale tak naprawdę rosną – w kontekście następujących kluczowych elementów transformacji cyfrowej w UE⁽⁷⁾:

- dane dotyczące poziomu podstawowych umiejętności cyfrowych nie są dostępne na szczeblu lokalnym i regionalnym. W zamian zastosowano wskaźnik zastępczy określający zdolność osób fizycznych do codziennego korzystania z internetu. Chociaż w niektórych zachodnich państwach członkowskich UE przepaść cyfrowa istniejąca między obszarami miejskimi i wiejskimi w odniesieniu do umiejętności cyfrowych się zmniejsza (DE, SE, NL, BE), to nadal pozostaje bardzo znacząca we wszystkich pozostałych państwach,
- w dziedzinie łączności i infrastruktury cyfrowej obszary wiejskie nadal pozostają w tyle pod względem zasięgu dostępu nowej generacji (NGA) i całkowitego pokrycia gospodarstw domowych zasięgiem sieci o dużej przepustowości,
- transformacja cyfrowa przedsiębiorstw mierzona liczbą przedsiębiorstw „jednoróżców” (przedsiębiorstwo typu start-up o łącznej wartości rynkowej ponad 1 mld USD) zlokalizowanych w UE pokazuje, że takie przedsiębiorstwa są w dużej mierze skoncentrowane w kontynentalnej części Europy i w regionach stołecznych,
- w latach 2019–2020 zwiększyła się luka pod względem cyfryzacji usług publicznych między osobami mieszkającymi w miastach a osobami mieszkającymi na obszarach miejskich,
- nie można pomijać szczególnego przypadku regionów najbardziej oddalonych. Ich unikalna i złożona rzeczywistość, o której mowa w art. 349 TFUE, wymaga dostosowania polityki europejskiej do ich szczególnych cech, co dotyczy nie tylko zasady spójności gospodarczej i społecznej, ale również spójności cyfrowej.

⁽⁴⁾ OECD, „Bridging Connectivity Divides” [Niwelowanie nierówności w zakresie łączności], OECD Digital Economy Papers, nr 315, OECD Publishing, Paryż, 2021. Dostępne na stronie internetowej: <https://doi.org/10.1787/e38f5db7-en>.

⁽⁵⁾ Na 362 wyspach liczących ponad 50 mieszkańców w 15 krajach europejskich mieszka łącznie 17,7 mln osób. W regionach tych PKB na mieszkańca jest niższy od 80 % średniej UE, a znaczna ich część nadal należy do kategorii regionów słabiej rozwiniętych (Źródło: <https://www.regione.sicilia.it/la-regione-informa/estimazione-insularita-cost-sicily>.)

⁽⁶⁾ (A9-0144 / 2022-159), [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2079\(INI\)&l=de](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2021/2079(INI)&l=de).

⁽⁷⁾ Źródło: 2021 EU Annual Regional and Local Barometer [Doroczny barometr lokalny i regionalny UE 2021], rozdział IV – Transformacja cyfrowa na szczeblu lokalnym i regionalnym, A. Stan transformacji cyfrowej, s. 69.

12. Zauważa, że zakres działań, które należy podjąć dla zniwelowania przepaści cyfrowej, pokrywa się z kilkoma obszarami polityki, co czyni spójność cyfrową przedsięwzięciem horyzontalnym. Dlatego ocenia pozytywnie, że na Konferencji w sprawie przyszłości Europy uznano spójność cyfrową za dopełnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej⁽⁸⁾. Uważa, że spójność cyfrowa jest składową spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej i należy ją traktować jako usługę świadczoną w interesie ogólnym.

13. Podkreśla, że przepaść cyfrowa wpływa na usługi świadczone na szczeblu lokalnym w następujących obszarach:

- Opieka zdrowotna: brak dostępu do usług e-zdrowia; mniejsza świadomość osób niemających internetu na temat pandemii COVID-19 i ewentualnych przyszłych pandemii oraz większe ryzyko zarażenia u tych osób.
- Kształcenie: nierówny dostęp do zasobów edukacyjnych; wstrzymanie procesu edukacji; trudności uczniów i studentów z uzyskaniem wsparcia technologicznego od środowiska rodzinnego.
- Inne kluczowe usługi: większe wykluczenie finansowe wskutek tendencji w społeczeństwie do płatności bezgotówkowych; osoby bez połączenia z internetem mają ograniczony dostęp do świadczeń publicznych dostępnych drogą tylko cyfrową. Warunki społeczno-ekonomiczne: zwiększenie różnic społeczno-ekonomicznych między osobami, które mogły pracować zdalnie za pomocą środków cyfrowych, a tymi, które nie mogły.
- Wzrost wykluczenia społecznego: przepaść cyfrowa może uniemożliwiać ludziom uczestnictwo w inicjatywach społecznych przeprowadzanych online i korzystanie z ich praw demokratycznych.

14. Na etapie projektowania usług cyfrowych administracja publiczna i inne organizacje świadczące usługi cyfrowe powinny uwzględnić ich dostępność dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi lub brakami w zakresie umiejętności cyfrowych, dbając o to, by usługi te były dostępne za pomocą połączeń cechujących się ograniczeniami w zakresie infrastruktury dostępu.

15. Ubolewa, że uwzględnienie zasady dotyczącej spójności cyfrowej w celu zadbania o to, by żaden region ani żadna osoba nie zostały pominięte pod względem łączności i dostępności, nie stało się formalnie elementem wniosku KE w sprawie Europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie⁽⁹⁾.

16. Z zadowoleniem przyjmuje ukierunkowane działania takie jak niedawna zmiana ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych, przepisy zmieniające zasady przyznawania pomocy państwa stacjonarnym sieciom szerokopasmowym oraz trwający przegląd wytycznych w sprawie sieci szerokopasmowych. KR domaga się jednak większej jasności w kwestii stosowania zasad pomocy państwa odnośnie do infrastruktury cyfrowej oraz wnosi o ich dodatkowe uproszczenie⁽¹⁰⁾.

17. Dzięki ukierunkowanemu stosowaniu rozwiązań cyfrowych można uniknąć większych ilości emitowanego CO₂. Dużym wyzwaniem jest jednak rosnące zużycie energii przez centra danych, urządzenia końcowe i sieci przesyłowe. Cyfryzacja nieujęta w ramy społeczno-środowiskowe oznaczałaby zaniechanie. Samej cyfryzacji muszą towarzyszyć środki pozwalające ograniczyć zużycie zasobów i uniknąć efektu odbicia polegającego na tym, że wzrost wydajności prowadzi do wzrostu zużycia.

Osiągnięcie spójności cyfrowej

18. Zauważa, że umiejętności cyfrowe i infrastruktura cyfrowa mają kapitalne znaczenie dla rozwoju wszystkich pozostałych wymiarów cyfrowego kompasu, toteż zaleca, aby Komisja Europejska podjęła się – i zobowiązała się do – opracowania specjalnej długoterminowej strategii, wraz z zasobami i mechanizmami koordynacji, wykorzystując projekty na dużą skalę oparte na współpracy państw członkowskich, w celu zapewnienia wszystkim obywatelom aktualnych umiejętności i infrastruktury cyfrowej.

⁽⁸⁾ Konferencja w sprawie przyszłości Europy, sprawozdanie z ostatecznych wyników, maj 2022 r., propozycja 12: „Zwiększanie konkurencyjności UE i dalsze pogłębianie jednolitego rynku”, działanie 14, s. 56.

⁽⁹⁾ Europejska deklaracja praw i zasad cyfrowych w cyfrowej dekadzie, 26 stycznia 2022 r.

⁽¹⁰⁾ Zob. sprawozdanie RegHub 21st Century Rules for 21st Century Infrastructure – Overcoming obstacles to transport, digital, and green infrastructure deployment [XXI-wieczne zasady dla XXI-wiecznej infrastruktury – Pokonanie przeszkód utrudniających wdrażanie infrastruktury transportowej, cyfrowej i ekologicznej], dostępne pod adresem: <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>.

19. Zaleca, aby właściwe umiejętności cyfrowe ujęto we wszystkich działaniach dotyczących uczenia się przez całe życie, aby umożliwić wszystkim obywatelom europejskim korzystanie z ogólnego prawa dostępu do internetu. Przy tym edukacji nie należy rozumieć tylko w kategoriach szkolenia, ale trzeba traktować ją jako proces, który umożliwia obywatelkom i obywatelom aktywne uczestnictwo i świadome zdobywanie informacji.

20. Podkreśla w związku z tym, że należy zwrócić szczególną uwagę na rozwijanie umiejętności cyfrowych najsłabszych grup takich jak osoby starsze i zadbać o to, by posiadały przynajmniej podstawowe umiejętności, a także na wspieranie młodzieży w słabiej rozwiniętych regionach, której wyniki w nauce zostały najbardziej dotknięte kryzysem ze względu na przepaść cyfrową i brak dostępu do odpowiedniej edukacji online w niektórych regionach. W polityce UE należy położyć większy nacisk na różnice regionalne, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych, jeśli chodzi o przydział środków z budżetu na edukację w odpowiedzi na kryzys edukacyjny, tak jak miało to miejsce w ostatnich latach. Treści edukacji cyfrowej powinny również uwzględniać możliwości dzieci należących do mniejszości narodowych, zapewniając w ten sposób równość wszystkich środowisk społecznych.

21. Podkreśla, że niezbędnym elementem umiejętności cyfrowych u wszystkich grup społecznych jest również odpowiednia umiejętność korzystania z mediów, czyli zdolność do oceny, na ile rzetelna jest dana informacja, zwłaszcza z dziedziny zdrowia, finansów i aktualności. Jest to szczególnie istotne w kontekście takich nasilających się zjawisk jak fałszywe informacje i mowa nienawiści.

22. Proponuje, aby w następstwie niedawno opublikowanej europejskiej deklaracji praw i zasad cyfrowych Komisja Europejska wprowadziła kompleksowe ramy, akty prawne i instrumenty służące egzekwowaniu europejskich praw cyfrowych i pobudzaniu ścisłej współpracy z obywatelami europejskimi, tak aby zasady cyfrowe były podzielane przez wszystkich i odpowiadały potrzebom społecznym. W istocie należy przewidzieć zmianę Karty praw podstawowych Unii Europejskiej sporządzonej w 2000 r., by uwzględnić w niej nowo ogłoszone prawa cyfrowe.

23. Przyjmuje z aprobatą zalecenie Konferencji w sprawie przyszłości Europy dotyczące ustanowienia równego dostępu do internetu jako prawa podstawowego każdego obywatela europejskiego. W związku z tym bardzo istotne znaczenie ma niezawodny dostęp do internetu i usług cyfrowych za pośrednictwem suwerennej i odpornej infrastruktury cyfrowej UE. Należy przedsięwziąć środki, aby zapewnić uczciwą i otwartą konkurencję oraz zapobiegać powstawaniu monopoli i ogólnemu nadużywaniu władzy rynkowej, uzależnieniu od jednego dostawcy, koncentracji danych i zależności od państw trzecich w zakresie infrastruktury i usług.

24. Sugeruje – zgodnie z zaleceniem ujętym w zaleceniach szczegółowych dla krajowych organów regulacyjnych przedstawionych przez Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej⁽¹⁾ – aby wspierać współdzielenie infrastruktury (między operatorami telekomunikacyjnymi i innymi dostawcami usług, takimi jak koleje, przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną itp.) w celu zmniejszenia kosztów wdrażania sieci szerokopasmowych na obszarach oddalonych.

25. Zwraca uwagę, że liczne regiony mają dobre doświadczenia z partnerstwami publiczno-prywatnymi zarówno w zakresie rozwoju infrastruktury cyfrowej, jak i zmniejszania przepaści cyfrowej, i podkreśla rolę regionalnych ośrodków cyfrowych w przeprowadzaniu cyfryzacji.

26. Z naciskiem podkreśla, że Komisja Europejska i państwa członkowskie powinny wykorzystać możliwości, jakie daje praca zdecentralizowana, wspierając życie na obszarach wiejskich, wsiach, w regionach górskich i na obszarach o bardzo niskiej gęstości zaludnienia lub o dużym rozproszeniu ludności oraz wykorzystując atuty życia na tych obszarach. To mogłoby skutkować warunkami życia, które będą bardziej zrównoważone pod względem środowiskowym, społecznym i gospodarczym oraz przystępniejsze finansowo, jeżeli – wśród innych podstawowych wymogów – zostanie zagwarantowana spójność cyfrowa, czyli pełna dostępność kluczowych usług cyfrowych.

27. Wskazuje na zalety dzielenia się przykładami najlepszych praktyk z różnych regionów europejskich w zakresie strategii politycznych zapewniających zrównoważone możliwości pracy zdecentralizowanej, aby taka praca stała się trwałym elementem świata pracy i pozwoliła uzyskać maksymalne korzyści gospodarcze, społeczne i środowiskowe.

⁽¹⁾ Iclaves & Esade, *Study on post-COVID measures to close the digital divide*, [Badanie dotyczące środków podjętych po pandemii COVID-19 w celu zniwelowania przepaści cyfrowej], sprawozdanie końcowe, październik 2021.

28. Akcentuje rolę lokalnych i regionalnych szkół, uczelni, ośrodków badawczych i ekosystemów, jeśli chodzi o udział w centrach innowacji cyfrowych, a nawet kierowanie nimi, gdyż centra te często nie są koordynowane w ramach polityki regionalnej, przez co rozległa wiedza fachowa i zasoby umysłowe są niejednokrotnie marnotrawione. Należy zatem wprowadzić środki zapobiegające drenażowi mózgow, a część rozwiązania może stanowić praca zdecentralizowana na sprawiedliwych warunkach, w szczególności w przypadku obszarów znajdujących się w niekorzystnym położeniu.

29. Podkreśla, że odnośnie do MŚP trzeba zrobić więcej, aby wspierać je w cyfryzacji. Pozostają one w tyle za większymi przedsiębiorstwami dysponującymi większymi zasobami, a więc należy rozwijać nowe umiejętności. Trzeba znacznie zmniejszyć obciążenia administracyjne związane z dostępem MŚP do funduszy UE (nie tylko przeznaczonych na cyfryzację), zwłaszcza w przypadku mikroprzedsiębiorstw. Wymogi administracyjne muszą być proporcjonalne do wielkości przedsiębiorstwa, a jednocześnie należy zadbać o sprawiedliwe traktowanie właścicieli MŚP w kontekście otrzymywania funduszy UE⁽¹²⁾. Komisja Europejska powinna przeprowadzić test MŚP pod kątem obecnych praktyk i przedstawić propozycje, aby zmniejszyć obciążenia administracyjne, zwłaszcza spoczywające na mikroprzedsiębiorstwach (np. zwolnienia z kontroli).

30. Przydział środków z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) na inicjatywy cyfrowe, a w szczególności na MŚP, powinien być ściśle monitorowany i należy ocenić, czy kwota finansowania przydzielona MŚP jest proporcjonalna do wkładu MŚP w krajowy (i regionalny) PKB.

Administracja elektroniczna, odporność cyfrowa

31. Popiera promowanie przez Komisję Europejską bardziej ukierunkowanej, skierowanej do obywateli kampanii uświadamiającej na istniejących platformach e-uczestnictwa na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym poprzez lepszą koordynację z państwami członkowskimi oraz władzami lokalnymi i regionalnymi i poprzez wymianę najlepszych praktyk.

32. Sugeruje, aby państwa członkowskie przeznaczyły specjalne środki na rozwój partnerstw publiczno-prywatnych, kampanie podnoszące świadomość i szkolenia w celu przygotowania obywateli, zwłaszcza młodego pokolenia, przedsiębiorstw i sektora publicznego do stawiania czoła cyberprzestępczości jako horyzontalnemu problemowi związanemu z transformacją cyfrową. Ważne jest również uwzględnienie w programie wsparcia pokryzysowego inwestycji związanych z edukacją cyfrową, łącznością szerokopasmową, nabywaniem niezbędnego sprzętu, a także szkoleniem nauczycieli na wypadek takiej sytuacji. Należy również ponownie należycie rozważyć zarządzanie treściami w ramach edukacji cyfrowej, biorąc pod uwagę wyzwania i problemy, które mogą pojawić się w związku z korzystaniem z treści cyfrowych.

33. Proponuje, by Komisja Europejska i państwa członkowskie zajęły się transgranicznymi barierami regulacyjnymi i barierami w zakresie interoperacyjności uniemożliwiającymi pełne wdrożenie jednolitego rynku cyfrowego i utrudniającymi zwiększanie skali działalności gospodarczej i rozwój technologii w Europie. Ponadto władze lokalne i regionalne powinny ułatwiać tworzenie wspólnego modelu, na przykład za pośrednictwem platformy na rzecz sieci szerokopasmowych.

34. Zaleca, aby interoperacyjność regionalnych i lokalnych publicznych systemów informatycznych z krajowymi systemami informatycznymi była punktem wyjścia dla realizacji każdej inicjatywy cyfrowej, w szczególności gdy istnieją już unijne normy w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) lub wspólne unijne specyfikacje techniczne. Interoperacyjność powinna zawsze być połączona z technologiczną neutralnością rozwiązań i usług, również z myślą o uniknięciu uzależnienia od jednego dostawcy. Ponadto należy przeprowadzać test MŚP w odniesieniu do wszelkich ukierunkowanych na MŚP cyfrowych usług publicznych. Przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych powinni być członkami odpowiednich komitetów na szczeblu krajowym i pełnić rolę doradcą w kluczowych inicjatywach dotyczących interoperacyjności.

⁽¹²⁾ Deklaracja bezpośrednich kosztów personelu ponoszonych przez właścicielki i właścicieli MŚP, którzy nie otrzymują wynagrodzenia, oraz inne osoby fizyczne, które nie otrzymują wynagrodzenia, opiera się na kosztach jednostkowych odpowiadających wynagrodzeniu dla naukowców (https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-sme-owners-natural-persons_en.pdf).

35. Podkreśla znaczenie dostępności otwartego oprogramowania. Ponadto otwarte dane publiczne dla wszystkich zbiorów danych o wysokiej wartości, określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024⁽¹³⁾ w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, należy też uznać za prawo cyfrowe obywateli UE, aby wzmocnić ich pozycję. Trzeba również wspierać naukę obywatelską i w tym kontekście na szczeblu UE należy odpowiednio zidentyfikować i wykorzystać kluczowe społeczności, między innymi do gromadzenia „lokalnych” danych na potrzeby monitorowania spójności cyfrowej i zaleceń dotyczących sposobu jej osiągnięcia.

36. Nalega, zgodnie ze swoją niedawną opinią dotyczącą aktu w sprawie sztucznej inteligencji (AI), aby Komisja Europejska rozszerzyła ocenę skutków dotyczącą implikacji technologii AI dla obywateli, w szczególności dla grup szczególnie wrażliwych, poprzez obowiązkowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych lub ich przedstawicieli w konsultacje oraz określenie bardziej rygorystycznych wymogów w zakresie przejrzystości i informacji w odniesieniu do technologii sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka⁽¹⁴⁾.

Monitorowanie i pomiar przepaści cyfrowej

37. Podkreśla, że Komisja Europejska wraz z państwami członkowskimi, Eurostatem, krajowymi urzędami statystycznymi i JRC powinna promować stopniowe, ale ciągłe zwiększanie rozbieżności istniejących danych pod względem geograficznym oraz poszerzać zakres informacji, aby odpowiednio uwzględnić aspekty gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego. Europejski Komitet Regionów powinien być angażowany jako kluczowy podmiot przedstawiający potrzeby władz lokalnych i regionalnych w zakresie danych i informacji oraz odpowiednich narzędzi do pomiaru dojrzałości cyfrowej.

38. Proponuje opracowanie solidnego i kompleksowego systemu lokalnych wskaźników cyfrowych mierzących dojrzałość cyfrową, które posłużyłyby jako podstawa dla procesu decyzyjnego, w tym jako kryteria określania zasobów na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w rozumieniu obecnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

39. Sugeruje, by Komisja Europejska i Europejski Komitet Regionów współpracowały w działaniach na rzecz stworzenia cyfrowego kompasu, który w konkretny sposób uwzględniałby wymiar terytorialny. Umożliwi to przejście od oceny postępów w zakresie cyfryzacji i transformacji cyfrowej w Europie do ewolucji spójności cyfrowej między poszczególnymi terytoriami.

Bruksela, dnia 12 października 2022 r.

Vasco ALVES CORDEIRO

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56).

⁽¹⁴⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejskie podejście do sztucznej inteligencji – akt w sprawie sztucznej inteligencji (Dz.U. C 97 z 28.2.2022, s. 60)